

ГЕО МИЛЕВ
ГРОЗНИ ПРОЗИ

chitanka.info

ДРАМА

Господин Арк се качва по непозната стълба. Той знае 3 ч. сл. пл.; госпожа Барк; дом №17; но кой етаж?

Непознат господин слиза отгоре по стълбата: господин Барк.

Господин Арк: Извинете — моля ви се, — тук ли живее семейство Барк?

Господин Барк (не отговаря) изважда револвер и застрелва господин Арк.

Господин Арк се търкулва надолу по стълбата — до първото стъпало — и изчезва.

Господин Барк остава неподвижен горе на стълбата и гледа с недоумение димящото дуло на револвера.

Странно.

Пълно спокойствие в цялата къща. Никое разтревожено лице не се показва от съседните врати на етажите. Никой не идва отвън.

Минават пет минути. Никаква полиция на мястото на убийството.

Господин Барк слиза надолу по стълбата. Никакъв труп.

Вън улицата гърми без смущение своя равномерен шум от кола, автомобили, трамваи и викове на продавачи.

Завесата пада.

Господин Арк влюбено целува ръцете на усмихнатата госпожа Барк.

ПИТОМЦИ

Девическият католически пансион отива на разходка. Скромни момичета в нови тъмносини рокли и черни престилки — наредени по две в дълга редица. Млечнорозови лица без усмивка; забулени с тънката печал на таен копнеж.

След тях бавно вървят две католишки монахини — с бели колосани забрадки и дълги броеници на пояса.

Пансионът минава през шумната неделна навалица от доволни мъже и напудрени жени. Млади господа с бастончета и с хризантеми на бутониерата поглеждат с похотливи очи млечнорозовите лица на пансионерките. Тънката печал на копнежа по лицата им се сгъстява в бледен свян.

По отсрещния тротоар минават върволица деца в сиви шаячени дрешкии — сираци от войната. Една старомодно облечена госпожа ги придружава — мокра от влагата на техните измъчени очи.

Девиците от католишкия пансион поглеждат наскърбени сивите деца:

— Бедничките! Колко са бледни...

Млечнорозовите питомки от католишкия пансион отминават между неделната навалица.

Булевардът шуми от похотливи смехове, пъстри дамски шапки, копринени чорапки и златистото дразнене на пролетния въздух.

ИНВАЛИДИ

На една голяма маса, покрита с чиста покривка, седи неподвижна човешка топка — в рубашка на сини и бели пръчки. Ръкавите висят кухи: без ръце. Панталоните са къси торбички: без крака. Една червена топка украсява яката на рубашката: глава без очи, без нос и без уши. Само две зачервени дупки отпред, някакъв тъмен отвор под тях и подолу — два реда оголени зъби.

В ъгъла стои доктор в дълга бяла роба. Той разглежда фотографии и бързо нанася с червен молив пръсти върху ушите, вежди върху устните, крака върху главата.

През дългия коридор, постлан с шарени квадратни плочки, подскачат големи живи топки. Човешки топки. Хора без крака. Ходят на ръце в шумна нестройна върволица. Дълги безцветни лица със замръзнал смях в очите.

На голата стена е окачен голям царски портрет. Двама горди генерали от двете му страни. Три портрета в златни рамки, украсени с трикоьорни ленти. Трикоьорът нервно потрепва в глухия унисон на барабанен огън, трясък на избухващи мини и бризантни гранати.

До отсрещната стена са наредени в безмълвен шпалир 18 чифта патерици и четири дървени крака.

Часовникът в дъното на коридора настоятелно бие 12.

ВЯРА

Обезверени, отчаяни, покрусени, грешни, печални, безпомощни, жалки, разядени, изстинали, загиващи, умиращи.

— Европа —

един образ остава пред вас: вяра и надежда: големият загрубял мъж с каскет и синя блуза.

(Кога ще му дадете любов.)

Гладни, безработни, алчни, ламтящи, печелещи, губещи, обезхлебени, обезпаричени, голи, покъсани.

— Европа —

един образ остава пред вас: вяра и надежда: суровият човек с житния сърп в ръка.

(Кога ще му дадете любов)

Зад черните комини на затихналите вечерни фабрики се изрязва сребърният сърп на новолунието.

САВАНАРОЛА

Хайлайф на общественото приличие. Бомонд на сензационните скандали. Освиркана свита на свещения порядък. Гвардия на законния грабеж.

Чисти пречисти

гладки

гланцирани

сатинирани

бели —

бели белогвардейци.

Жреци на Момон. Поклонници на Молох. Пилигрими на мъртвата съвест. Герои на продажните обятия. Рицари на маникюр и педикюр. Шампиони на благотворителните балове.

Сноб.

Моб.

Мопс. Мопси.

Комивоайажори на общесвената безопасност. Витии на върховните национални интереси. Витязи на конституцията. Жълти детективи на пресата. Богатири на спекулата. Трабанти на погромите. Аргонавти на акционерните банки. Апостоли на истинската народна воля.

Животът е сън.

Правда има само на небето.

Земята е черна.

Трикольорни рапсодии на мъртвото време. Конквистадори на цивилизацията. Хусари на пляката. Легални легати на мира.

Преторианци на позора.

ЗОВ

Бий! Бий! Бий! —

барабани

тръби

камбани

— буди!

Избухни сред въртоп от тревога, стихийно сърце!

Хвърляй с безумни ръце в сърцата, в главите

главни от възторг

бомби от бунт

пурпурни топки от смут

— луди луни и слънца! —

Възкръсни просветлен сред великия ден на човека.

Лазаре, стани!

МАРСИЛЕЗА

Край. Смазана революцията. В последния квартал обкръжени последните борци. Барикадирани в голямото здание на вестник „Червено знаме“.

Едно голям червено знаме, издигнато над покрива, все още се развява и гордо плющи сред воя на зимния вятър. Последното знаме. Високо над последната борба.

Тогава, когато в другите части на града старият живот отново потичаше със своя равномерен, пъстър шум по старите улици, площади и тържища: омнибуси, трамваи, каляски, вечно забързани търговци и запотени борсови спекуланти, ароматни дами с кученца, слугини с кошници, гувернантки, возещи детски колички, пощенски раздавачи, натоварени с писма.

Сега идваше страшният край. Последният край. В последния квартал.

Войските на държавната отбрана бяха обградили през нощта редакцията на „Червено знаме“. В зори започна канонадата. От прозорците на червеното здание отчаяно тракаха няколко картечници навън към съседските улици и дворове.

Хряс —

ссссссс — —

рррррр — — —

Мортирите и минохвъргачките на държавната отбрана изсипваха в непрекъснат залп тежки снаряди върху зданието. Керемиди, тухли и циментни блокове падаха с трясък надолу. Стъклата на съседните къщи звънтяха панически. Цялото огромно здание на вестник „Червено знаме“ пращеше, разтърсено от неспирния взрив на снарядите. Картечните бяха млъкнали. Замлъкна всичко.

Пушекът на канонадата се смеси със зеленикавия дим на задушливи газове, пуцани като гъст облак върху разкъртеното здание. Сега останалите живи щяха да започнат да изскачат из разкъртените

прозорци на горните етажи и да бягат по покривите на съседните здания.

Смазана революцията. Пълно затишие.

И сред задушната тишина на мига — някъде от близкия парк — прозвуча шарманка (с кротки папагали и бели мишки — посред навалица от любопитни деца) — долитаха звуци на шарманка в неустрашимия такт на *Марсилезата*.

Картечниците стръвно затракаха подир бягащите по покривите последни борци на революцията. В другите — спокойни вече — части на града се разлепяше най-новата — жестока и успокоителна — заповед на правителството, която известяваше края на революцията.

А — в своето дръзко неведение — шарманката свиреше обичайния си номер — *Марсилезата*.

ЛЮБОВ

Разбити, революционерите бягаха по покривите на къщите; преследвани от злоещото тракане на картечниците. Разбити, почернели, изпокъсани, окървавени, обезумели от паника.

Един от тях бягаше с пречупено червено знаме в ръка. От високите покриви знамето плюеше своите червени храчки над целия град.

Човекът със знамето долази до отворено таванско прозорче: таванска стая на слугиня; и влезе там — падна изнемощял на пода.

Слугинята настръхна изненадана. Навън картечниците продължаваха да псуват разярени.

Човекът със знамето лежеше почти в безсъзнание. Окървавената му десница неволно стискаше покъсаното червено знаме.

Слугинята сложи чаша с вода до загорелите му устни. Изплашена, превърза ранената ръка.

Човекът със знамето отвори очи — сломен от умора и паника.

Жена!

Странна усмивка изплака в ужасените му очи.

СМЪРТ

Вечерната навалица по тротоарите. Под студената кихавица на желязното зимно небе. Безконечен черен дъжд. И жълтите лиги на електрическите лампи: стичат се надолу по мокрите тротоари и се заплитат в краката на приходящите.

На отсрещната стена на площада стоят силуеите на строени един след друг файтони с неподвижни файтонджии на капрата. Бързите линии на пролетяващи автомобили и случайни отблясъци от мокри чадъри разсичат от време на време картината.

По всички ъгли — посред черния поток на публиката — викат вестникопродавци с тежък сноп вестници под мишница. Старци с късо продупчено на лактите палто, жени с големи скъсани обуца, които зеят от края на тротоарите право срещу кресливите витрини на магазините. Беднота от скверните улички на предградията. Пролетарии.

Техните прегракнали от глад гласове ликуват:

— Карл Либкнехт и Роза Люксембург убити при опит за бягство.

Вечерната навалица — черна под жълтите лиги на електрическите лампи — се разлива в свирепа усмивка по мокрите тротоари на Постдамерплац.

ПОГРЕБЕНИЕ

Жертвите на революцията. Четиринайсет погребални колесници, отрупани с венци. Милионно шествие с червени знамена. Навалица по тротоарите; безлични лица, сгушени в топли яки от собол.

Важен господин се обръща сконфузен: „Шапки долу — минава погребение!“ — казва му един груб глас на работник.

РАЗПЯТИЕ

Шейните полетяха буйно и волно далече в широката вечер — светла от сняг, мека от залез и здрач. Разкъравеното сърце на слънцето догаряше назад посред теменужен дим. Високо орляк врани.

Като подгонени забягаха всичките дървета на полето — зад тях и лъкатушната извивка на далечните хълмове.

Полето бе полет.

Вечерта бе велур.

Снегът бе неволна любов.

Над сребърното безлюдие на полето се разрони веселият смях на звънците, заливан от смеха на дамите и гръмкия възторг на хусарите.

Синият задимен въздух вееше с остри струи право в лицата — румени: и кръвта — полетяла — шумеше изкушения в ушите.

Опиянителна прелест на зимата.

Женствена дързост и стръвна любов.

Жадни жените. Кипящи хусарите.

Трите шейни летяха напред, редом една до друга; звънци, женски смях, песни и викове. Китари отронваха сериозни акорди — — когато внезапно конете изпръхтяха подплашени и отскочиха назад.

Изпод белия сняг — посред пътя — пред копитата на конете изби широко петно кръв. Топла човешка кръв. Голяма локва кръв сред снега — растеше и ставаше все по-червена; сякаш не от едно сърце, сякаш от някакво голямо сърце, от хиляди човешки сърца.

Страшната тишина на мига.

Кръвта започна да дими, топла пара от кръв, и премрежи далечната извивка на пътя. Нощта ниско притъмня, огряна от сиянието на яркочервената кървава пара: пурпурен отблясък по стъмнените лица на пияните дами и хусарите в шейните — —

Посред кървавия дим, сгъстен в мъченическо сияние, се появи образ на човек — гол, мършав, жълт, сгърчен в болка и смърт. Прав и неподвижен. Ръцете, разперени настрани и дланите, пригвоздени

сякаш върху две черни кръстосани греди. Две черепни очи, врязани дълбоко напред с поглед на укор и любов.

Разпятieto растеше, препречило кръгозора, надвесено напред над замръзналите, пурпурно озарени лица в шейните.

— Карай! — извика един от хусарите.

Плясъкът на камшиците писна далеч кръз снежното безлюдие на полето; конете бясно се хвърлиха напред; диво издрънчаха звънците, разпятieto се люшна и падна стъпкано под свирепите копита.

Сребърният смях на звънците литна надалеч по снежния път.

А отзад, из тъмата на невидимото поле, се надигаше страхотен шум, понесен след буйно летящите шейни: пращене на горящи села, плач на деца и вой на гладни вълци.

Берлин, 1918–1919 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.